dr Iwona Lasek-Surowiec
Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie
ORCID: 0000-0002-7231-7993

dr Bartosz Błaszczak
Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu
ORCID-0009-0002-0457-4434

dr Irena Malinowska
Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu
ORCID: 0000-0002-9194-3121

dr Marcin Oskierko
Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie
ORCID: 0000-0003-3450-6037
https://doi.org/10.29316/9788368103199_4

AGENCJA BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO I AGENCJA WYWIADU W ZWALCZANIU TERRORYZMU NA POZIOMIE KRAJOWYM I MIĘDZYNARODOWYM

INTERNAL SECURITY AGENCY AND INTELLIGENCE AGENCY IN COUNTER-TERRORISM AT NATIONAL AND INTERNATIONAL LEVEL

Streszczenie

Celem niniejszego rozdziału jest analiza roli Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW) i Agencji Wywiadu (AW)

Summary

The aim of this chapter is to analyze the role of the Internal Security Agency (ABW) and the Foreign Intelligence Agency (AW) in

w zwalczaniu terroryzmu, ze szczególnym uwzględnieniem ich kompetencji, metod działania oraz współpracy międzynarodowej. W pierwszej części przedstawiono charakterystykę współczesnych zagrożeń terrorystycznych, koncentrując się na ich ewolucji, metodach działania organizacji terrorystycznych oraz nowych wyzwaniach, takich jak cyberterroryzm i ataki asymetryczne. Druga część rozdziału opisuje funkcjonowanie ABW i AW w systemie bezpieczeństwa narodowego, omawiając ich zakres kompetencji, działania operacyjne oraz kluczowe zadania związane z przeciwdziałaniem terroryzmowi. Trzecia część poświęcona jest międzynarodowej współpracy w zwalczaniu terroryzmu, przedstawiając zaangażowanie Polski w struktury bezpieczeństwa NATO, Unii Europejskiej, Interpolu oraz współpracę bilateralną z innymi państwami. Główny problem badawczy sformułowano: Jakie są najskuteczniejsze metody stosowane przez ABW i AW w zwalczaniu terroryzmu międzynarodowego oraz jakie wyzwania stoją przed tymi instytucjami w obliczu zmieniających się zagrożeń? Hipoteza badawcza zakłada, że skuteczność działań ABW i AW w zwalczaniu terroryzmu zależy od ich zdolności do integracji nowoczesnych technologii, międzynarodowej współpracy oraz elastycznego dostosowywania strategii do nowych form zagrożeń. W rozdziale zastosowano metody teoretyczne, takie jak analiza literatury przedmiotu, aktów prawnych oraz raportów instytucji zajmujących się bezpieczeństwem międzynarodowym. Dzięki tym metodom możliwe było przeprowadzenie kompleksowej analizy skuteczności działań ABW i AW oraz sformułowanie wniosków dotyczących przyszłych kierunków ich rozwoju.

Słowa kluczowe: terroryzm międzynarodowy, bezpieczeństwo narodowe, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencja Wywiadu, współpraca międzynarodowa

combating terrorism, with particular emphasis on their competences, methods of operation and international cooperation. The first part presents the characteristics of contemporary terrorist threats, focusing on their evolution, the methods of operation of terrorist organizations and new challenges, such as cyberterrorism and asymmetric attacks. The second part of the chapter describes the functioning of the Internal Security Agency and the Internal Security Agency in the national security system, discussing their scope of competences, operational activities and key tasks related to counteracting terrorism. The third part is devoted to international cooperation in combating terrorism, presenting Polish's involvement in the security structures of NATO, the European Union, Interpol and bilateral cooperation with other countries. The main research problem was formulated: What are the most effective methods used by the Internal Security Agency and the Internal Security Agency in combating international terrorism and what challenges do these institutions face in the face of changing threats? The research hypothesis assumes that the effectiveness of the activities of the Internal Security Agency and the Armed Forces in combating terrorism depends on their ability to integrate modern technologies, international cooperation and flexible adaptation of strategies to new forms of threats. The chapter uses theoretical methods, such as the analysis of the literature on the subject, legal acts and reports of institutions dealing with international security. Thanks to these methods, it was possible to carry out a comprehensive analysis of the effectiveness of the activities of the Internal Security Agency and the Internal Security Agency and to formulate conclusions regarding the future directions of their development.

Keywords: international terrorism, national security, Internal Security Agency, Foreign Intelligence Agency, international cooperation

Wstęp

Współczesne zagrożenia terrorystyczne stanowią jedno z największych wyzwań dla bezpieczeństwa państw na całym świecie. Dynamiczny rozwój technologii, globalizacja oraz migracje sprzyjają rozwojowi międzynarodowych sieci terrorystycznych, które wykorzystują nowe metody działania, w tym cyberterroryzm, propagandę w mediach społecznościowych oraz ataki asymetryczne. W odpowiedzi na te zagrożenia, państwa podejmują działania prewencyjne i operacyjne, angażując wyspecjalizowane służby bezpieczeństwa.

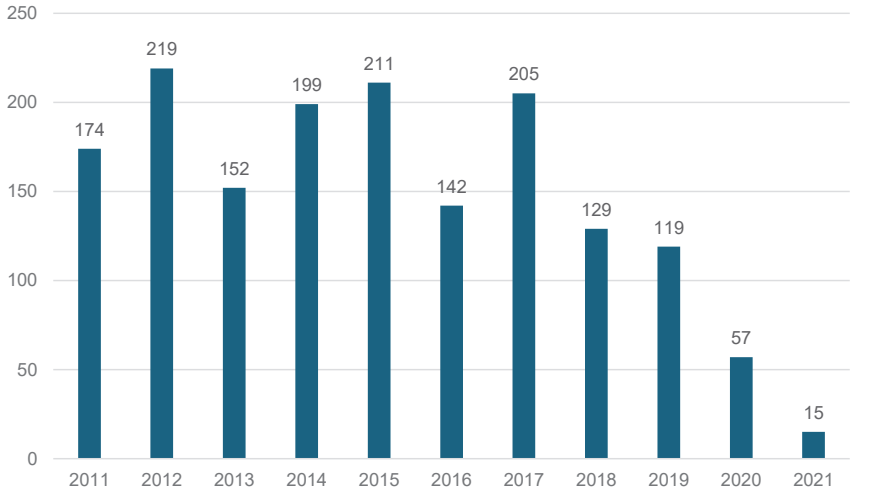
W Polsce kluczową rolę w zwalczaniu terroryzmu odgrywają Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW) oraz Agencja Wywiadu (AW). Pierwsza z nich koncentruje się na wykrywaniu, zapobieganiu i neutralizacji zagrożeń terrorystycznych wewnątrz kraju, natomiast AW działa na arenie międzynarodowej, dostarczając kluczowych informacji wywiadowczych dotyczących potencjalnych zagrożeń. Współpraca obu agencji, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym, jest niezbędna do skutecznego przeciwdziałania terroryzmowi oraz zapewnienia bezpieczeństwa obywatelom.

Celem niniejszego rozdziału jest analiza roli ABW i AW w zwalczaniu terroryzmu międzynarodowego, ze szczególnym uwzględnieniem ich kompetencji, metod działania oraz współpracy z partnerami zagranicznymi. Przedstawiona zostanie także ewolucja działań antyterrorystycznych w Polsce w kontekście zmieniających się zagrożeń globalnych oraz analiza skuteczności podjętych strategii.

Współczesne zagrożenia terrorystyczne

Terroryzm międzynarodowy stanowi jedno z największych wyzwań dla współczesnych państw i organizacji międzynarodowych, wpływając zarówno na bezpieczeństwo wewnętrzne, jak i geopolityczną stabilność świata. W ostatnich dekadach obserwujemy dynamiczną ewolucję zagrożeń terrorystycznych, które nie ograniczają się już wyłącznie do tradycyjnych ataków fizycznych, ale obejmują także działania w cyberprzestrzeni, dezinformację oraz różnego rodzaju ataki asymetryczne. Zgodnie ze sprawozdaniem dotyczącym sytuacji i tendencji w dziedzinie terroryzmu w Unii Europejskiej (TE-SAT) z 2024 r., w 2023 r. w UE odnotowano 120 ataków terrorystycznych, w tym 98 przeprowadzonych skutecznie, 9 nieudanych i 13 udaremnionych. To gwałtowny wzrost w porównaniu

z 2022 r., kiedy było to 28 ataków i z 2021 r, gdy było 18 ataków[1]. Poniżej na rysunku przedstawiono liczbę ataków terrorystycznych za lata 2010-2021.

Rysunek 1. Liczba ataków terrorystycznych za lata 2010-2021

Źródło: *Terroryzm w UE: fakty i liczby*, Consilium, https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/terrorism-eu-facts-figures/#0, [dostęp: 10.03.2025].

Za najwięcej ataków przeprowadzonych skutecznie (70) odpowiadają grupy separatystyczne. Ugrupowania dżihadystyczne przeprowadziły pięć zamachów, w których zginęło 12 osób, a 6 zostało rannych.

Działalność organizacji terrorystycznych ewoluowała wraz z postępem technologicznym oraz procesami globalizacyjnymi[2]. Współczesny terroryzm nie ogranicza się już wyłącznie do działań prowadzonych przez scentralizowane grupy, ale coraz częściej przybiera formę tzw. terroryzmu rozproszonego, w którym aktywne są niewielkie komórki lub samotne wilki, działające w oparciu o ideologię inspirowaną przez większe organizacje, takie jak Al-Kaida, Państwo Islamskie (ISIS) czy różne ugrupowania skrajnie prawicowe

[1] *Terroryzm w UE: ataki, ofiary śmiertelne i zatrzymania w 2023 r.*, Parlament Europejski, https://www.europarl.europa.eu/topics/pl/article/20250124STO26468/terroryzm-w-ue-ataki-ofiary-smiertelne-i-zatrzymania-w-2023-r, [dostęp: 10.03.2025].

[2] E. Kacperska, *Terroryzm międzynarodowy jako problem globalny współczesnej gospodarki*, Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej, nr 120, 2017, s. 17.

i lewicowe[3]. Współcześnie uznaje się, że terroryzm najlepiej charakteryzują jego konkretne przejawy, które obejmują różne formy bezprawnych działań o charakterze terrorystycznym. Do najczęściej spotykanych należą:

- przejmowanie środków transportu, takich jak pojazdy lądowe, statki czy samoloty, w celu uprowadzenia pasażerów i wykorzystania ich jako zakładników,
- działania sabotażowe skierowane przeciwko sektorowi gospodarczemu, mające na celu destabilizację ekonomiczną,
- przestępczość pospolita, obejmująca m.in. rozboje, kradzieże i włamania, które służą jako źródło finansowania grup terrorystycznych,
- zamachy na osoby sprawujące władzę, przedstawicieli kluczowych sektorów gospodarki oraz osoby objęte ochroną międzynarodową,
- porwania cudzoziemców i bezprawne przetrzymywanie ich w celu uzyskania okupu lub realizacji innych celów politycznych,
- ataki z użyciem materiałów wybuchowych, broni palnej czy rakiet w przestrzeni publicznej, stwarzające zagrożenie dla przypadkowych osób,
- zastosowanie substancji chemicznych, biologicznych, radioaktywnych lub trujących w celu skażenia określonych obszarów lub środków transportu publicznego, prowadzące do zagrożenia zdrowia i życia ludności[4].

Każde z tych działań stanowi istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego, przyczyniając się do destabilizacji porządku publicznego oraz wywoływania strachu w społeczeństwie.

Szczególnym wyzwaniem jest wykorzystywanie przez terrorystów nowoczesnych technologii. Media społecznościowe oraz komunikatory szyfrowane stały się kluczowym narzędziem rekrutacji, propagandy i koordynacji działań. Przykładem może być Państwo Islamskie, które w szczytowym okresie swojej aktywności intensywnie wykorzystywało platformy takie jak Twitter, Telegram czy Facebook do szerzenia propagandy, rekrutacji bojowników oraz organizowania ataków na całym świecie[5]. W ten sposób granice geograficzne przestały stanowić przeszkodę w działalności terrorystycznej, a organizacje te zyskały zdolność do inspirowania zamachów nawet w krajach, które

[3] K. Wardin, *Al -Kaida Internacjonalizacja terroryzmu samobójczego*, Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego, nr 2, 2019, s. 179.

[4] L. Goździewski, *Terroryzm jako zjawisko społeczne i zagrożenie światowego bezpieczeństwa*, Journal of Modern Science, nr 44(1), 2020, s. 210-211.

[5] B. Hałas, *Promocja terroryzmu w Internecie i przeciwdziałanie ze strony Unii Europejskiej*, Przegląd Geopolityczny, 40, 2022, s. 122.

nie były ich bezpośrednim celem. Można przyjąć, że media społecznościowe spełniają dla terrorystów dwie funkcje:

- informacyjno-propagandowe;
- taktyczno-operacyjne[6].

Media społecznościowe stały się potężnym narzędziem wykorzystywanym przez organizacje terrorystyczne do szerzenia ideologii, rekrutacji, finansowania oraz koordynowania działań. Dynamiczny rozwój technologii sprawia, że walka z terroryzmem w sieci staje się coraz większym wyzwaniem dla służb bezpieczeństwa na całym świecie. Dlatego też państwa i organizacje międzynarodowe nieustannie poszukują nowych metod monitorowania i eliminowania treści ekstremistycznych, jednocześnie dbając o ochronę wolności słowa i prywatności użytkowników Internetu.

Jednym z najnowszych i najbardziej niebezpiecznych obliczy współczesnego terroryzmu również związanym z postępem technologicznym jest cyberterroryzm. Cyberterroryzm jest formą terroryzmu polegającą generalnie na wykorzystaniu komputerów i systemów informatycznych jako podstawowego narzędzia przestępczego lub uczynienia z nich głównego celu tychże działań[7].

Wraz z rozwojem infrastruktury cyfrowej i rosnącą zależnością społeczeństw od technologii informatycznych, organizacje terrorystyczne zaczęły wykorzystywać cyberprzestrzeń nie tylko do komunikacji i propagandy, ale także do przeprowadzania ataków na krytyczną infrastrukturę państw[8]. Cyberterroryzm obejmuje działania takie jak:

- ataki na infrastrukturę krytyczną – próby zakłócenia pracy sieci energetycznych, systemów wodociągowych czy sieci transportowych, co może prowadzić do paraliżu gospodarki i chaosu społecznego;
- ataki na systemy finansowe – przejęcie kontroli nad systemami bankowymi lub kradzież środków finansowych w celu finansowania działalności terrorystycznej;

[6] G. Libora, *Oblicza współczesnego terroryzmu.* Wydanie I, Wydawnictwo internetowe e-bookowo, 2016, s. 46.

[7] J. Gerwatowski, *Bezpieczeństwo informacyjne w jednostkach samorządu terytorialnego*, Kwartalnik Studia Prawnoustrojowe 2019, nr 44, s. 92.

[8] T. Szubrycht, *Cyberterroryzm jako nowa forma zagrożenia terrorystycznego*, Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej, nr 1(160), 2005, s. 174.

- dezinformacja i propaganda – szerzenie fałszywych informacji w sieci w celu destabilizacji społeczeństw, wzbudzania paniki oraz manipulowania opinią publiczną.

Zagrożenie cyberterrorystyczne stało się na tyle poważne, że coraz więcej państw inwestuje w rozwój wyspecjalizowanych jednostek do walki z tego typu atakami. Równie ważna w tej sytuacji jest efektywna współpraca pomiędzy państwami i organizacjami międzynarodowymi oraz tworzenie odpowiednich narzędzi[9]. Przykładem jest utworzenie specjalnych centrów cyberbezpieczeństwa w NATO (NATO Cyber Security Centre) oraz Unii Europejskiej (EU Cyber Defence Coordination Centre), które zajmują się monitorowaniem i przeciwdziałaniem zagrożeniom.

Procesy globalizacyjne oraz masowe migracje, zwłaszcza te wynikające z konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej, wpłynęły na rozprzestrzenianie się ideologii ekstremistycznych w różnych częściach świata. Niektóre państwa europejskie doświadczyły problemów związanych z radykalizacją części społeczności migrantów, zwłaszcza w kontekście trudnej integracji oraz marginalizacji społecznej.

Z drugiej strony, należy podkreślić, że problem ten jest złożony i nie można go jednoznacznie przypisać migracjom jako całości. Radykalizacja może mieć wiele źródeł, w tym działalność ekstremistycznych duchownych, internetową propagandę czy osobiste doświadczenia jednostek związane z konfliktami zbrojnymi.

W odpowiedzi na rosnące zagrożenie terroryzmem międzynarodowym, państwa wzmacniają swoje systemy bezpieczeństwa i wywiadu. Działania te obejmują m.in.:

- rozwój technologii monitoringu i analizy danych – wykorzystanie sztucznej inteligencji do wykrywania zagrożeń w cyberprzestrzeni;
- zaostrzenie polityki antyterrorystycznej – wprowadzenie surowszych przepisów dotyczących działalności podejrzanych grup i osób, np. poprzez penalizację propagandy terrorystycznej w Internecie;
- wzmożona współpraca międzynarodowa – wymiana informacji wywiadowczych między krajami UE, NATO i innymi organizacjami zajmującymi się zwalczaniem terroryzmu.

[9] J. Gerwatowski, *Cyberterroryzm jako efekt rozwoju nowych technologii informatycznych w pierwszej i drugiej dekadzie XXI wieku*, Przegląd Policyjny, nr 1(141), 2021, s. 290.

Współczesne zagrożenia terrorystyczne są wielowymiarowe i dynamiczne, a ich zwalczanie wymaga kompleksowego podejścia obejmującego działania operacyjne, prewencyjne oraz technologiczne. Państwa na całym świecie, w tym Polska, dostosowują swoje strategie do nowych form zagrożeń, koncentrując się na współpracy międzynarodowej, monitorowaniu cyberprzestrzeni oraz rozwoju nowoczesnych narzędzi do wykrywania i neutralizacji zagrożeń terrorystycznych[10].

W kontekście Polski kluczową rolę w zwalczaniu terroryzmu odgrywają Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW) oraz Agencja Wywiadu (AW), które monitorują zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne, analizują potencjalne ryzyka i współpracują z partnerami międzynarodowymi w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi.

Rola ABW i AW w systemie bezpieczeństwa

W Polsce zwalczanie terroryzmu jest jednym z kluczowych elementów systemu bezpieczeństwa narodowego. Zadania te realizują przede wszystkim Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW) oraz Agencja Wywiadu (AW), które współpracują zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Każda z tych instytucji pełni odrębne, ale komplementarne funkcje, dzięki czemu system przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym jest wielopoziomowy i skutecznie dostosowany do aktualnych wyzwań.

ABW jest główną instytucją odpowiedzialną za zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa oraz zwalczanie terroryzmu na terytorium Polski. Jej zadania obejmują zarówno działania operacyjne, jak i analityczno-śledcze, mające na celu wykrywanie, zapobieganie oraz neutralizację zagrożeń. Do głównych zadań ABW w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi należą:

- monitorowanie zagrożeń terrorystycznych – identyfikacja i analiza potencjalnych zagrożeń związanych z działalnością grup ekstremistycznych, zarówno rodzimych, jak i zagranicznych;
- działania operacyjne i rozpoznawcze – wykrywanie osób powiązanych z organizacjami terrorystycznymi, przeciwdziałanie radykalizacji oraz neutralizacja podejrzanych działań;

[10] D. Brążkiewicz, S. Żurawski, Z. Ciekanowski, P. Ochyra, *Udział Sił Zbrojnych RP w zwalczaniu terroryzmu*, Studia Administracji i Bezpieczeństwa, 16(16), Gorzów Wielkopolski 2024, s. 197.

- rozpracowywanie finansowania terroryzmu – śledzenie przepływów finansowych, eliminacja kanałów finansowania grup terrorystycznych oraz współpraca z instytucjami bankowymi w zakresie przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy.
- współpraca z innymi służbami – koordynacja działań z Policją, Strażą Graniczną, Żandarmerią Wojskową oraz innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo;
- zapobieganie cyberterroryzmowi – wykrywanie i neutralizowanie zagrożeń w cyberprzestrzeni, m.in. ataków na infrastrukturę krytyczną, szerzenia propagandy terrorystycznej oraz prób rekrutacji przez Internet;
- ochrona infrastruktury krytycznej – analiza potencjalnych zagrożeń i wdrażanie mechanizmów zabezpieczających kluczowe obiekty państwowe, energetyczne, transportowe i telekomunikacyjne przed możliwymi atakami;
- współpraca międzynarodowa – wymiana informacji z partnerami zagranicznymi, w tym Europolem, INTERPOL-em oraz służbami bezpieczeństwa innych państw.

ABW działa zarówno w sposób jawny, np. wydając ostrzeżenia o zagrożeniach i raporty analityczne, jak i w trybie operacyjnym, prowadząc tajne śledztwa i akcje antyterrorystyczne.

Ustawa o ABW oraz AW dookreśliła, że zadania ABW wskazane w art. 5, w tym te nakierowane na zwalczanie terroryzmu, są realizowane poprzez wykonywanie przez funkcjonariuszy ABW:

1) na poziomie identyfikacji i eliminacji zagrożeń – czynności operacyjno-rozpoznawczych i analityczno-informacyjnych w celu pozyskiwania i przetwarzania informacji istotnych dla ochrony bezpieczeństwa państwa i jego porządku konstytucyjnego;
2) na poziomie zwalczania przestępstw – czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych w celu rozpoznawania, wykrywania przestępstw i zapobiegania im oraz ścigania ich sprawców[11].

Wybór Szefa ABW na koordynatora działań organów ścigania karnego w fazie zapobiegania zdarzeniom terrorystycznym wydaje się oczywisty, przede wszystkim w świetle przepisów kompetencyjnych ABW, doświadczeń, jakie ma ta służba oraz jej zdolności organizacyjnych w tym obszarze, związanych

[11] Ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. 2002 Nr 74, poz. 676), art. 21 ust. 1.

głównie z jednostkami funkcjonującymi w jej strukturze – Centrum Antyterrorystycznym (CAT) oraz Centrum Prewencji Terrorystycznej (CPT)[12].

Z kolei Agencja Wywiadu (AW) koncentruje się na zdobywaniu i analizie informacji wywiadowczych poza granicami kraju, co ma kluczowe znaczenie dla ochrony Polski przed zagrożeniami o charakterze międzynarodowym. Najważniejsze zadania AW w zakresie zwalczania terroryzmu obejmują:

- zbieranie danych o organizacjach terrorystycznych – identyfikacja grup terrorystycznych operujących na arenie międzynarodowej i ich potencjalnych powiązań z Polską;
- rozpracowywanie międzynarodowych sieci terrorystycznych – śledzenie działalności ekstremistycznych grup, ich struktur organizacyjnych oraz metod działania;
- monitorowanie zagrożeń globalnych – analiza sytuacji politycznej w regionach szczególnie narażonych na działalność terrorystyczną, takich jak Bliski Wschód, Afryka Północna czy Azja Południowa;
- zapobieganie przemytowi broni i materiałów wybuchowych – identyfikacja międzynarodowych szlaków przemytu, które mogą być wykorzystywane przez grupy terrorystyczne do przeprowadzania zamachów;
- współpraca z zagranicznymi służbami wywiadowczymi – wymiana informacji z wywiadem państw sojuszniczych (m.in. NATO, UE, USA), co umożliwia skuteczne wykrywanie zagrożeń, jeszcze przed ich dotarciem do Polski;
- identyfikacja zagranicznych bojowników – śledzenie działań obywateli Polski, którzy mogli zostać zradykalizowani i dołączyć do międzynarodowych organizacji terrorystycznych;
- operacje specjalne – prowadzenie działań mających na celu eliminację zagrożeń poza granicami Polski, np. poprzez infiltrację grup terrorystycznych lub zdobywanie kluczowych informacji dotyczących planowanych ataków.

AW działa głównie w sferze tajnych operacji wywiadowczych, co oznacza, że jej skuteczność często pozostaje poza wiedzą opinii publicznej. Współpraca z innymi agencjami wywiadowczymi oraz stałe monitorowanie sytuacji międzynarodowej pozwala Polsce skutecznie reagować na potencjalne zagrożenia.

[12] P. Burczaniuk, *Zadania i uprawnienia organów ścigania karnego w zakresie zwalczania terroryzmu w Polsce – perspektywa prawna*, Terroryzm. Studia, analizy, prewencja, 2(2), 2022, s. 13.

ABW i AW, choć pełnią różne role w systemie bezpieczeństwa, muszą ściśle współpracować w celu skutecznego zwalczania terroryzmu. Ich współdziałanie obejmuje m.in.:

- wymianę informacji dotyczących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych,
- wspólne operacje śledcze i wywiadowcze,
- analizowanie potencjalnych powiązań między krajowymi a zagranicznymi komórkami terrorystycznymi,
- współpracę w zakresie ochrony granic przed przenikaniem terrorystów i ich zwolenników do Polski,
- koordynację działań w ramach organizacji międzynarodowych (NATO, UE, INTERPOL).

Dzięki tej współpracy możliwe jest skuteczniejsze wykrywanie i eliminowanie zagrożeń terrorystycznych na różnych poziomach – zarówno wewnątrz kraju, jak i poza jego granicami.

Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW) oraz Agencja Wywiadu (AW) stanowią filary polskiego systemu ochrony przed terroryzmem. Podczas gdy ABW koncentruje się na działaniach krajowych, monitorując i neutralizując zagrożenia wewnętrzne, AW operuje na arenie międzynarodowej, zbierając informacje wywiadowcze i analizując działania grup terrorystycznych poza Polską. Współpraca obu służb oraz ich kooperacja z partnerami zagranicznymi są kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa narodowego oraz skutecznej walki z międzynarodowym terroryzmem.

Współpraca międzynarodowa w zwalczaniu terroryzmu

Terroryzm stanowi jedno z najpoważniejszych zagrożeń o charakterze globalnym, dlatego jego skuteczne zwalczanie wymaga ścisłej współpracy między państwami. Organizacje terrorystyczne działają ponad granicami, wykorzystując nowoczesne technologie oraz międzynarodowe szlaki komunikacyjne i finansowe. W związku z tym Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW) i Agencja Wywiadu (AW) aktywnie uczestniczą w międzynarodowej kooperacji w zakresie wymiany informacji wywiadowczych, wspólnych operacji oraz działań profilaktycznych.

Polska jako członek Unii Europejskiej, współpracuje z różnymi instytucjami unijnymi zajmującymi się bezpieczeństwem, takimi jak Europejskie

Centrum ds. Zwalczania Terroryzmu (ECTC), działające w ramach Europolu[13]. Dzięki temu ABW i AW mogą skutecznie identyfikować osoby i grupy podejrzewane o działalność terrorystyczną oraz monitorować potencjalne zagrożenia. Współpraca ta obejmuje również wymianę informacji z Europejską Służbą Działań Zewnętrznych oraz Europejską Agencją ds. Współpracy Organów Ścigania, co umożliwia lepszą koordynację działań w całej Europie. Dodatkowo, Polska uczestniczy w systemie Schengen Information System (SIS), który pozwala na monitorowanie osób podejrzanych o związki z terroryzmem w obrębie strefy Schengen.

Poza Unią Europejską Polska współpracuje z NATO, co ma kluczowe znaczenie dla globalnego bezpieczeństwa. ABW i AW biorą udział w działaniach prowadzonych przez NATO Counter-Terrorism Unit oraz w programach monitorowania zagrożeń pochodzących z Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej[14]. Agencja Wywiadu uczestniczy w wymianie informacji w ramach NATO Intelligence Fusion Centre, dzięki czemu możliwe jest lepsze rozpoznanie globalnych struktur terrorystycznych i przeciwdziałanie im na wczesnym etapie.

Kolejnym ważnym obszarem współpracy są działania prowadzone w ramach Interpolu i Europolu. Polska regularnie wymienia informacje na temat podejrzanych osób, nielegalnego finansowania terroryzmu oraz transgranicznych szlaków przerzutowych broni i materiałów wybuchowych. Dzięki temu możliwe jest skuteczniejsze zapobieganie zagrożeniom i neutralizowanie siatek terrorystycznych działających na terenie Europy[15]. Ponadto, Polska angażuje się w programy zwalczania zagranicznych bojowników, koncentrując się na identyfikacji osób powracających z obszarów konfliktów, które mogły zostać zradykalizowane.

Na arenie globalnej Polska współpracuje z Organizacją Narodów Zjednoczonych, wspierając Global Counter-Terrorism Strategy, której celem jest ograniczenie finansowania terroryzmu oraz przeciwdziałanie radykalizacji. Globalna strategia antyterrorystyczna Organizacji Narodów Zjednoczonych

[13] M. Łuczkowska, *Działaniu Unii Europejskiej w zakresie zwalczania terroryzmu*, Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego, vol. 10, nr 2, 2016, s. 131.

[14] Działania antyterrorystyczne Sojuszu Północnoatlantyckiego NATO - Aktualności Wydział Prewencji Zagrożeń CAT ABW, https://tpcoe.gov.pl/cpt/aktualnosci/1910,Dzialania-antyterrorystyczne-Sojuszu-Polnocnoatlantyckiego-NATO.html, [dostęp: 10.03.2025].

[15] K. Sobowiec, *Terroryzm jako jedno z największych zagrożeń bezpieczeństwa współczesnego świata,* [w:] *Budowanie poczucia bezpieczeństwa w czasach pandemii oraz zagrożenia terroryzmem i wojną*, red. E. Jasiuk, A. Chochowska, Oficyna Wydawnicza Uczelni Łazarskiego, Warszawa 2023, s. 186.

w formie rezolucji i załączonego do niej planu działania (A/RES/60/288) składa się z czterech filarów, a mianowicie:

- Środki mające na celu zaradzenie warunkom sprzyjającym rozprzestrzenianiu się terroryzmu.
- Środki mające na celu zapobieganie terroryzmowi i jego zwalczanie.
- Środki mające na celu budowanie zdolności państw do zapobiegania terroryzmowi i zwalczania go oraz wzmocnienie roli systemu Narodów Zjednoczonych w tym zakresie.
- Środki mające na celu zapewnienie poszanowania praw człowieka dla wszystkich i praworządności jako podstawy walki z terroryzmem[16].

W ramach ONZ Polska wdraża również postanowienia Rady Bezpieczeństwa dotyczące zwalczania terroryzmu, w tym rezolucję 1373, zobowiązującą państwa członkowskie do podejmowania działań legislacyjnych na rzecz przeciwdziałania działalności terrorystycznej.

Obok współpracy wielostronnej Polska prowadzi także ścisłą współpracę bilateralną z kluczowymi partnerami. Relacje z USA obejmują kooperację z Federalnym Biurem Śledczym (FBI) oraz Centralną Agencją Wywiadowczą (CIA), co pozwala na skuteczniejsze monitorowanie globalnych zagrożeń i przeciwdziałanie ekstremizmowi[17]. Polska bierze również udział w wspólnych operacjach związanych z cyberbezpieczeństwem oraz analizą przepływów finansowych wykorzystywanych przez organizacje terrorystyczne. Dodatkowo, współpraca z Izraelem umożliwia wymianę doświadczeń w zakresie operacji antyterrorystycznych i ochrony infrastruktury krytycznej.

W ramach współpracy europejskiej Polska utrzymuje bliskie kontakty z Niemcami, Francją oraz Wielką Brytanią, koncentrując się na wymianie informacji o zagrożeniach terrorystycznych oraz wspólnych działaniach mających na celu zwalczanie siatek przestępczych. Współpraca ta obejmuje również kontrolę granic i przeciwdziałanie nielegalnej migracji, która w niektórych przypadkach może być wykorzystywana przez terrorystów do przenikania na teren Europy.

[16] Globalna strategia antyterrorystyczna Organizacji Narodów Zjednoczonych, Urząd ds. Zwalczania Terroryzmu, https://www.un.org/counterterrorism/un-global-counter-terrorism-strategy, [dostęp: 10.03.2025].

[17] Dyrektor CIA w Polsce - Służby specjalne, Portal Gov.pl, https://www.gov.pl/web/sluzby-specjalne/dyrektor-cia-w-polsce, [dostęp: 10.03.2025].

Pomimo rosnącej współpracy międzynarodowej Polska i inne kraje napotykają liczne wyzwania w walce z terroryzmem[18]. Jednym z najpoważniejszych problemów jest brak jednolitej polityki antyterrorystycznej w Unii Europejskiej, co utrudnia skoordynowane działania. Ponadto, organizacje terrorystyczne coraz częściej korzystają z zaszyfrowanej komunikacji, co znacząco utrudnia monitorowanie ich działań. Innym wyzwaniem jest śledzenie przepływów finansowych, zwłaszcza w kontekście wykorzystywania kryptowalut do finansowania działalności terrorystycznej. Dodatkowo, wiele państw boryka się z problemem zagranicznych bojowników, czyli osób powracających z obszarów konfliktów zbrojnych, które mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego.

Aby skuteczniej przeciwdziałać terroryzmowi na arenie międzynarodowej, Polska powinna dążyć do usprawnienia wymiany informacji wywiadowczych oraz intensyfikacji współpracy technologicznej. Rozwój narzędzi analizy danych oraz wykorzystanie sztucznej inteligencji w identyfikowaniu potencjalnych zagrożeń mogą znacząco zwiększyć skuteczność działań służb bezpieczeństwa. Równie istotne jest wzmacnianie zdolności w zakresie cyberbezpieczeństwa, zwłaszcza w kontekście rosnącej aktywności terrorystów w Internecie. Ponadto, przyszłość walki z terroryzmem będzie wymagać lepszej koordynacji operacji antyterrorystycznych na poziomie globalnym, tak aby eliminować zagrożenia już na wczesnym etapie ich planowania.

Współpraca międzynarodowa stanowi kluczowy element skutecznej walki z terroryzmem, a Polska, poprzez ABW i AW, aktywnie uczestniczy w strukturach zajmujących się zwalczaniem zagrożeń terrorystycznych. Dzięki zaangażowaniu w międzynarodowe działania Polska może skuteczniej monitorować zagrożenia, prowadzić operacje prewencyjne oraz eliminować potencjalne ryzyka związane z działalnością ekstremistyczną. W przyszłości kluczowe znaczenie będzie miało dalsze rozwijanie współpracy technologicznej, wzmacnianie zdolności analitycznych oraz budowanie efektywnych systemów wymiany informacji, co pozwoli na jeszcze skuteczniejsze przeciwdziałanie terroryzmowi.

[18] S. Żurawski, M. Oskierko, *Actions of the Border Guard in the event of a terrorist attack at the airport*, Studia Bezpieczeństwa Narodowego, Zeszyt 32, 2024, s. 78.

Podsumowanie

Walka z terroryzmem jest jednym z najważniejszych wyzwań współczesnych państw, wymagającym wielowymiarowego podejścia i skutecznej współpracy zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Analiza działań podejmowanych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW) oraz Agencję Wywiadu (AW) pokazuje, że Polska wdrożyła szereg skutecznych mechanizmów przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym, jednak dynamiczny rozwój technologii oraz zmieniający się charakter zagrożeń wymagają ciągłego doskonalenia strategii.

Mimo podejmowanych działań, zagrożenie terroryzmem nieustannie ewoluuje, przybierając nowe formy, takie jak cyberterroryzm, ataki asymetryczne oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii do radykalizacji i propagandy. Organizacje terrorystyczne coraz częściej wykorzystują Internet i media społecznościowe do rekrutacji nowych członków, finansowania działalności oraz organizowania ataków. Dodatkowo, wyzwania związane z kontrolą transgranicznych przepływów finansowych, migracją i bezpieczeństwem cybernetycznym wymagają nowych, bardziej złożonych mechanizmów ochrony.

Terroryzm pozostaje jednym z największych wyzwań XXI wieku, a jego zwalczanie wymaga ciągłego dostosowywania strategii do dynamicznie zmieniających się realiów. Polska, poprzez działania ABW i AW, skutecznie realizuje politykę bezpieczeństwa, jednak dalsze inwestycje w nowe technologie, edukację społeczną oraz współpracę międzynarodową są niezbędne dla zapewnienia długoterminowej ochrony przed zagrożeniami terrorystycznymi.

Tylko kompleksowe podejście, obejmujące zarówno działania prewencyjne, jak i operacyjne, pozwoli na skuteczną ochronę przed zagrożeniami terrorystycznymi oraz minimalizację ich skutków. Polska powinna kontynuować rozwój nowoczesnych narzędzi analitycznych, wzmacniać swoje zdolności operacyjne i dążyć do jeszcze ściślejszej współpracy na arenie międzynarodowej, aby skutecznie przeciwdziałać terroryzmowi w przyszłości.

Literatura

1. Brążkiewicz D., Żurawski S., Ciekanowski Z., Ochyra P., *Udział Sił Zbrojnych RP w zwalczaniu terroryzmu*, Studia Administracji i Bezpieczeństwa, 16(16), 2024, s. 275-290. https://doi.org/10.5604/01.3001.0054.6438.
2. Burczaniuk P., *Zadania i uprawnienia organów ścigania karnego w zakresie zwalczania terroryzmu w Polsce – perspektywa prawna*, Terroryzm. Studia, analizy, prewencja, 2(2), 2022, s. 9-30. https://doi.org/10.4467/27204383TER.22.017.16337.

3. Dyrektor CIA w Polsce - Służby specjalne, Portal Gov.pl, https://www.gov.pl/web/sluzby-specjalne/dyrektor-cia-w-polsce.
4. Działania antyterrorystyczne Sojuszu Północnoatlantyckiego NATO - Aktualności Wydział Prewencji Zagrożeń CAT ABW, https://tpcoe.gov.pl/cpt/aktualnosci/1910,Dzialania-antyterrorystyczne-Sojuszu-Polnocnoatlantyckiego-NATO.html.
5. Globalna strategia antyterrorystyczna Organizacji Narodów Zjednoczonych, Urząd ds. Zwalczania Terroryzmu, https://www.un.org/counterterrorism/un-global-counter-terrorism-strategy.
6. Gerwatowski J., *Bezpieczeństwo informacyjne w jednostkach samorządu terytorialnego*, Kwartalnik Studia Prawnoustrojowe, 44, 2019, s. 89-106. https://doi.org/10.31648/sp.4897.
7. Gerwatowski J., *Cyberterroryzm jako efekt rozwoju nowych technologii informatycznych w pierwszej i drugiej dekadzie XXI wieku*, Przegląd Policyjny, nr 1(141), 2021, s. 269-296.
8. Goździewski L., *Terroryzm jako zjawisko społeczne i zagrożenie światowego bezpieczeństwa*, Journal of Modern Science nr 44(1), 2020, s. 209-226. https://doi.org/10.13166/jms/125602.
9. Hałas B., *Promocja terroryzmu w Internecie i przeciwdziałanie ze strony Unii Europejskiej*, Przegląd Geopolityczny, 40, 2022, s. 121-133.
10. Kacperska E., *Terroryzm międzynarodowy jako problem globalny współczesnej gospodarki*, Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Ekonomika i Organizacja Gospodarki Żywnościowej, nr 120, 2017, s. 17-31. https://doi.org/10.22630/EIOGZ.2017.120.36.
11. Libora G., *Oblicza współczesnego terroryzmu. Wydanie I*, Wydawnictwo internetowe e-bookowo, 2016.
12. Łuczkowska M., *Działaniu Unii Europejskiej w zakresie zwalczania terroryzmu*, Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego, vol. 10, nr 2, 2016, s. 124-133. https://doi.org/10.34862/rbm.2016.2.13.
13. Sobowiec K., *Terroryzm jako jedno z największych zagrożeń bezpieczeństwa współczesnego świata,* [w:] *Budowanie poczucia bezpieczeństwa w czasach pandemii oraz zagrożenia terroryzmem i wojną*, red. E. Jasiuk, A. Chochowska, Oficyna Wydawnicza Uczelni Łazarskiego, Warszawa 2023, s. 186.
14. Szubrycht T., *Cyberterroryzm jako nowa forma zagrożenia terrorystycznego*, Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej, Rok XLVI, nr 1(160), 2005, s. 173-181.
15. Terroryzm w UE: ataki, ofiary śmiertelne i zatrzymania w 2023 r., Parlament Europejski, https://www.europarl.europa.eu/topics/pl/article/20250124STO26468/terroryzm-w-ue-ataki-ofiary-smiertelne-i-zatrzymania-w-2023-r.
16. Ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. 2002 Nr 74, poz. 676).
17. Wardin K., *Al-Kaida Internacjonalizacja terroryzmu samobójczego*, Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego, nr 2, 2019, s. 177-189.
18. Żurawski S., Oskierko M., *Actions of the Border Guard in the event of a terrorist attack at the airport*, Studia Bezpieczeństwa Narodowego, nr 32, 2024, s. 63-80. https://doi.org/10.37055/sbn/186196.